

tempore in infinitum, aut aliud simile; tunc enim perpetuum majoratum institui videtur ex his, quae scribunt Decianus, in *conf. 50. num. 18. & sequentibus*, lib. 1. Ruinus, in *conf. 168. num. 19. & sequentibus*, lib. 1. Cephalus in *conf. 624. num. 21. & sequentibus*, lib. 5. Hyppolit. Riminald. in *conf. 147. sub num. 13. lib. 2. & in conf. 279. num. 12. & 13. & num. 15. & sequentibus*, lib. 3. & in *conf. 482. num. 67. l. 5. Quia dictio, semper*, appositae in dispositione, significat tractum temporis, & omni casu, & tempore, ex *l. prima*, cum communi Doctorum sententia ibi, ff. *solutio matrimonii*. Bonifacio Rogerio in *conf. 25. num. 82. lib. 1.*

91 Similiter dictio, in perpetuum, habet tractum futurum in futurum, & donat tempus in secula seculorum, ut scribit Bartolus in *l. annua, §. Titia*, ff. *de annuis legatis*. Alexander, Socinus, Cumanus, Parisius Gozadinus, Rolandus, & alii, cum quibus Riminaldus d. *conf. 279. num. 16. & 17. lib. 3.* Peregrinus de *fideicommissis*, articulo, 27. num. 2. fol. 251.

92 Idem etiam dicendum est, quoties factis specialibus vocationibus per modum rationis, aut causae finalis dixerit institutor. Quia nolo quod bona mea exeant de domo mea, aut de nomine meo, juxta resolutionem Albani in *conf. 54. colum. 2.* Alciat in *conf. 384. num. 3.* & congerit nonnulla ad propositum Petrus Antonius de Petra, de *fideicommissis*, quest. 5. num. 19. 20. & 21.

93 Tiberius Decianus *responsio primo num. 284. & 285. volumine 1.* unde in casibus praedictis, collateraliter contententi se ad majoratum admittendum esse, obijci non possit obiectum commune, quod vulgo ferri solet: De te non loquitur scriptura, aut substitutio, ut alias argumentatur Socinus in *conf. 62. num. 104. volumine 3.* Oldradus in *conf. 21.* Decianus in *conf. 10. num. 48. & in conf. 34. num. 7. lib. 3.* & alios referens Molina de *Hispanorum primogeniis*, lib. 1. cap. 4. num. 5. Burgos de Paz in *conf. 34. num. 13. & sequentibus*, Alexander Raudensis de *analogis*, lib. 1. cap. 15. n. 328. nec etiam, quod de persona ad personam extensio fieri non debet, juxta ea, quae communiter adnotare solent Scribentes in mille locis, & cum multis Decianus in *conf. 1. numer. 145. & 146. & in conf. 2. mon. 27. lib. 3.* Cephalus in *conf. 582. num. 2. & 3. lib. 4.* Hieronymus Gabriel in *conf. 111. num. 13. lib. 1.* Scotus in *conf. 41. mon. 7. tom. 2. lib. 5.* cum infinitis aliis, quos congerit Additionator Gamæ in *addit. ad decisionem 27. sub num. 2.* Bonifacius Rogerius in *conf. 25. per totum, lib. 1.* Josephus de Rulicis in *tractatu*, an *quando liberi in conditione positi vocentur*, lib. 1. parte prima. cap. 2. ex num. 121. & num. 130. & in *conf. 1. num. 65. 66. 67. & 69.* Alexand. Trentacinqvis de *substitutionibus*, prima parte, cap. 1. ex num. 25. cum infinitis sequentibus. Quoniam in illis adfunt verba, quae perpetuitatem denotant, & apta sunt comprehendere agnatos, & cognatos etiam in infinitum, argumento *l. stemmata*, & *l. Jurisconsultus*, §. *nomen*, & §. *cognationis*, ff. *de gradibus*. & sic omnes admitti debent ordine successivo, nam cum Majoratū institutor ejus mentis fuerit in institutione ut bona sua in sua familia semper conservari voluerit licet descendentes tantum vocaverit & non collaterales, negari non potest, quin in genere saltem, si non in individuo, de collateralibus cogitaverit, quia alias bona non conservarentur perpetuo in sua familia, ut cum aliis optime declarans, eruditè advertit Paulus Leonius Patavinus in *conf. 27. num. 110 inter consilia ultimarum voluntatum*, volumine 2. Et consequenter ex praedictis verbis, atque ex verisimili testatoris voluntate, de persona ad personam, sicut de casu ad casum extendi debet ejus dispositio: quae in hac parte comprehensio dicitur potius quam extensio, ex Authoribus relatis supra, numero 92. in versiculo nec etiam quod de persona Molina de *Hispanorum primogeniis*, libro primo, cap. 10. numero 25. & tribus sequentibus. Mantica de *conjecturis ultimarum voluntatum*, libro tertio, titulo, 19. numero octavo, & 9. Gallo,

§. *fideicommissum*, quaestione, 4. num. 22. Menochio lib. 4. *praesumptio*, 73. numero 5. Beretta in *consilio 118. numero 28. & sequentibus*. Petra de *fideicommissis*, quaestione 2. numero 15. & quaestione 5. numero 56. & numero 66. & sequentibus, & numero 96. & sequentibus. Paulo Leonio Patavino dicto *consilio*, 27. a numero. 104. usque ad numerum. 116. inter consilia ultimarum voluntatum, volumine 2. ubi optime declarat text. in *l. si quis ita*, §. 96 penultimo, ff. *de testamentaria tutela*. Camillo Gallinio de *verborum significatione*, libro 9. cap. 4. per totum, folio 221. ubi etiam agit de ratione text. in *dict. §. penultimo*, de quo etiam vide Aldobrandinum in *consilio 105. numero 14. & tribus sequentibus*, vide quoque Joannem Botam in *conf. 50. per totum*. Decianus in *responsio primo*, numero, 24. 25. 26. 36. 37. 44. 85. 100. & 101. numero 120. & num. 139. cum sequentibus, & numero 158. volumine 1. Alexandrum Raudensem in *responsio 24. numero 74. & num. 86. & 88. libro secundo*, Hyppolit. Riminaldum in *conf. 250. ex num. 12. lib. 3. & in conf. 531. num. 37. 38. & 39. libro 5. & in conf. 21. num. 59. & sequentibus*, libro 1. & in *conf. 181. num. 1. num. 33. & 39. & num. 4. & sequentibus*, libro 2. Joannem Vincentium Honded. in *conf. 48. per totum, lib. 2.* Bonifacium Rogerium in *conf. 25. num. 87. & num. 92. lib. 1.* Nopus & ultimus casus sit, cum institutor Majoratus, in initio dispositionis generale aliquod verbum, sive clausulam aliquam generalem adiciat, quae perpetuum Majoratum institui velle, aut perpetuo conservare conservationi suae familiae videatur, postea vero speciales aliquas vocationes faciat, vel ad certas, & limitatas personas dispositionem suam restringat: tunc etenim perpetuum etiam Majoratum fecisse videbitur, nec in ultimo descendente, aut vocato finietur; & in hoc casu videtur expressè loquutus, & exemplum ponens, sic affirmat Burgos de Paz senior in *conf. 45. num. 12. & 13.* & ipsum non referens, nec ita in terminis casum ponens Ludovicus Molina de *Hispanorum primogeniis*, libro 1. cap. 5. ex num. 1. cum sequentibus, qui ea precipue ratione movetur, quem praefatus, aut proccumium dispositionis, mentem & intentionem declarat disponentis, atque perpetuum Majoratum condere volentis, per text. in *l. finali*, ff. *de heredibus instituendis*, quam multis exornat. Domin. Antonio de Padilla, in *l. eam quam numero. 47. & sequentibus*, C. *de fideicommissis*, Mieres de *majoratu*, in *introitu secunde partis*, num. 43. Alvaradus de *conjecturata mente defuncti*, libro 2. cap. tertio numero 40. & sequentibus, Menochius lib. 6. *praesumptio*, 2. Molina de *Hispanorum primogeniis*, dicto. cap. 5. ex numero. 2. Aldobrandinum in *consilio 72. numero 9. volumine 1.* Joannes Gutierrez *practicarum*, libro tertio, quaestione 17. & 18. ex numero 88. per textum etiam in *l. regula*, §. *licet*, ff. *de jur. & facti ignorantia*, ibi: Nam initium constitutionis generale est. Perquam dixit eleganter Imola in *l. si quis ita*, §. *ea lege numero 9. ff. de verborum obligationibus*, quod si principium constitutionis generale sit, quamvis postea subdantur aliqua verba, quae certas & limitatas personas respicere videantur omnino, nihilominus constitutio talis ita interpretanda est, ut generalis sit, & generaliter comprehendat omnes secundum naturam principii: & sequitur Decius, in cap. primo, in *prima lectura*, numero 9. in versiculo, *Ultimo notandum est, de constitutionibus*, & in *consilio 51. columna quarta*, Corneus in *consilio 273. columna tertia suo numero 30. libro 4.* Geminianus in *consil. 39. columna prima*, Aldobrandinum in *consil. 72. numero 10. lib. 1.* Camillus Gallinius de *verborum significatione*, libro 5. cap. 11. per totum fol. 70. ubi adducit nonnulla notanda in proposito ad *d. §. licet*, & vide eundem Authorem cap. 13. & 14. ejusdem libri Joann. Gutierrez *practicarum* libro 3. quest. 17. & 18. ex num. 75. cum sequentibus. & num. 101. & 102.

CAPUT.

CAPUT XXIII.

De instrumento remisso uni ex correis debendi.

Instrumentum, in quo duo erant obligati, cum alteri eorum creditor reddiderit, an praesumi debeat liberatio debitoris, cui traditum fuit instrumentum, ac etiam conjectura sumi, quod eidem donaverit actionem, quae adversus alium debitorem competeat sibi: ubi Guil. Cunei, Bartoli, & aliorum sententia communiter rejecta, ab aliorum impugnationibus immunis redditur, & *l. primae*, C. *de donat. decisio* exornatur nonnullis, item, an & quando donatio praesumi debeat, vel non, plenissime explicatur remissive, nonnulla quae noviter, & vere adnotantur, quibus Menochii & aliorum considerationes contra Bartolum subvertuntur, & ejusdem Bartoli sententia tuta manet.

SUMMARIUM.

- 1 Instrumentum sui crediti cum creditor debitori suo reddidit, praesumitur remississe creditum, atque ita virtute taciti pacti, debitorem ipsum liberasse.
- 2 Et rejectis aliorum rationibus, Martini, Hugolinique ratio magis probatur.
- 3 Atque in pignore diversum jus constituitur.
- 4 Instrumentum, in quo duo erant, obligati, cum creditor tradidit alteri eorum, praesumi debet liberatio debitoris: cui traditum est instrumentum, ac etiam conjectura sumi, quod eidem donaverit actionem adversus alterum debitorem competentem sibi.
- 5 Idque ex sententia Guillelmi Cunei, Bartoli, & aliorum, quae num. sequent. approbatur.
- 6 Et pro illis fundamentum primum adducitur: Et 1. si is qui duos, ff. *de liberatione legata*, nonnullis exornatur, remissive.
- 7 Secundum etiam fundamentum proponitur, Et 1. *primae*, C. *de donat. decisio* nonnullis etiam exornatur, remissive, & vide infra, num. 19. & sequentibus.
- 8 Fortum denique Garciae in eodem proposito consideratio quadam recensetur.
- 9 Instrumenti traditionem per creditorem factam uni ex debitoribus, qui instrumento erant obligati, illius liberationem operari, non tamen inducere praesumptionem donationis actionis contra alium debitorem; imo eo animo traditum praesumi instrumentum, ut is exigat ab altero debitore, & creditori deinde restituat exactum, ex sententia Alex. Jafsoni, & aliorum contra Bartol. & num. seq.
- 10 Donatio in dubio praesumenda non est, maxime ubi potest capi praesumptio, aut conjectura alterius rei, quam donationis, prout hoc num. latius probatur, & multis exornatur remissive, & vide infra, ex num. 21. cum sequent.
- 11 Instrumenti redditio per creditorem debitori facta, quando potest offerre aliam utilitatem, nunquam praesumitur remissio debiti.
- 12 Donationis praesumptio, ut excludatur, qualibet occasio etsi levis sufficit.
- 13 *l. ultima*, C. *de pactis conventis*, contra sententiam Bartoli inducitur, & respondetur illi, infra, ex n. 29. cum sequentibus.
- 14 In dubio proposito supra, ex n. 4. refertur sententia aliorum, qui opiniones contrarias conciliando, distinguendum esse arbitrantur, prout hoc num. Joan. del Castillo Quotid. Controv. Juris, Tom. II.

- adnotatur, & vide infra, ubi eorum distincti citantur probatur.
- 15 Opinio magis amplectenda est, quae plures conciliat, quam altera ex opinionibus conciliatis, maxime in casu dubio.
 - 16 Doctori licet magno credendum non est, quando aliquam legem non allegat, vel alias concludenter dictum suum non probat.
 - 17 Bartoli opinio in casibus, in quibus extat Doctorum contradictio, tanquam principalior prevalere debet.
 - 18 Bartoli sententiam in superiori dubio a nonnullis improbatam, ab aliis in futurum amplectendam sperat Author, qui ex proposito consideraverint rationem, quam ad text. in *l. 2. §. 1. ff. de pactis*, adduxit supra in initio hujus capituli.
 - 19 *l. prima*, C. *de donationibus si recte ponderetur*, negari non potest, quin Bartoli sententiam probet; prout hoc num. & sequentibus advertit Author.
 - 20 Nec Menochii consideratio concludit, ut ibidem noviter advertit Author.
 - 21 Respondetur fundamento praecipuo, quod in quaestione praedicta contra Bartolum expendere solent Doctores communiter, & n. seq.
 - 22 Et constituitur, regulam vulgatam, quod donatio in dubio praesumenda non sit, ex conjecturis cessare, & illarum exempla nonnulla remissive traduntur.
 - 23 Donationem praesumi solum ex facto subsequendo, in specie *l. uxori*, §. *ultimo*, ff. *de legatis tertio*.
 - 24 Donatio praesumi debet ex facto translationis, aut cessionis jurium.
 - 25 Donatio praesumi debet, cum de alio titulo non appareat.
 - 26 Creditor in eodem actu, credendum non est, quod habuerit animum biforme, & varium, quod esset absurdum.
 - 27 Atque ex ea conjectura, donationis titulum praesumi debere.
 - 28 Una & eadem res, diverso jure censi non debet, cum nonnullis declarationibus, remissive.
 - 29 Text. in *l. ultima*, C. *de pactis conventis*, contra Bartolum male citari communiter, ut num. sequentibus demonstratur.
 - 30 Mulier tres species bonorum habere dicitur, scilicet dotalia, extra dotem, & paraphernalia, & num. sequentibus.
 - 31 Paraphernalium bonorum dominium regulariter non transfertur in maritum.
 - 32 Mulier eo ipso quod paraphernalia, aut instrumenta eorum tradidit marito, vel in domum ejus intulit, eidem videtur committere custodiam, & administrationem illorum, & dare mandatum ad exigendum.
 - 33 In specie *l. ultimae*, C. *de pactis conventis*, tam super dote, &c. plura concurrere, ex quibus mandatum ad exigendum praesumi debet, nec tenetur maritus agens carere de rato, cum Alciato, remissive.

PRO dilucida, & distincta hujus Capituli explanatione, antequam ad praecipuum dubium deveniam, quod Guil. Cune. Bartol. & alii nonnulli excitarunt; item ut apertius appareat, veram esse fortassis sententiam Bartoli, licet ab aliis improbatam communiter, constituendum erit necessario, quod cum debitori suo creditor reddiderit sui crediti instrumentum, praesumitur remississe creditum, atque virtute taciti pacti, debitorum ipsum liberasse, per text. in *l. 2. §. 1. ff. de pactis*, cujus verba haec sunt: Et ideo si debitori meo reddiderim cautionem, videtur inter nos convenisse, ne peterem, profuturamque ei conventionis exceptionem placuit. Per text. etiam in *l. 3. & 4. ff. de liberatione legata*, *l. creditricem*, C. *de remissione pignoris*, *l. servum filii*, §. *eum qui* chiro.

